

Програми, які пропонують страхові компанії з ДМС, можна поділити на чотири основні категорії: поліклінічне обслуговування, у т.ч. аптечне; стаціонарне обслуговування; послуги невідкладної швидкої медичної допомоги; стоматологія. Найчастіше страховий захист і укладання договорів добровільного медичного страхування стосується стоматологічних послуг (39 %), поліклінічного обслуговування і витрат на купівлю медикаментів. Окремі страхові компанії пропонують різноманітний додатковий сервіс, як от: медичне обслуговування на дому, закріплення довіреного лікаря, безоплатна видача полісів зі страхування медичних витрат при поїздках за кордон, пільгове страхування для членів сім'ї, спеціальні програми для дітей і вагітних. Широкий спектр страхових програм, різних за ціною і набором послуг, їх комбінація, знижки для постійних клієнтів дають можливість вибрати поліс, виходячи із потреб і фінансових можливостей страховальників.

Література

1. Боднар О., Хоренженко В., Татаренкова Ю. Функціонування страхового ринку України в умовах пандемії COVID-19. *Ефективна економіка*. 2020. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8268> (дата звернення 27.10.2024 р.)
2. Василевська Н. С. Медичне страхування під час воєнного стану в Україні: практичний нарис. *Правова держава*. 2023. № 50. С. 120–127. DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2023.50.280281> (дата звернення 25.10.2024 р.).
3. Департамент нагляду за ринком небанківських фінансових послуг Управління нагляду за страховим ринком. Огляд страхового ринку України за I півріччя 2024 року. URL: <http://bank.gov.ua> (дата звернення 17.11.2024 р.)
4. Лука П. В. Модернізація ринку страхування України в умовах пандемії. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. № 25. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/271> (дата звернення 26.10.2024 р.).
5. Статистика страхового ринку України. Forinsurer (Форіншурер) — онлайн-журнал. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення 20.11.2024 р.).

Пономарьов В.Д.

здобувач PhD,

Національний технічний університет «ХПІ»

АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ефективність виробничої діяльності є ключовим показником, що визначає конкурентоспроможність підприємств, їх здатність адаптуватися до змін ринку та забезпечувати економічне зростання [1, 6, 12]. В умовах економічної нестабільності в Україні, викликаній війною, глобальними кризами та економічними змінами, аналіз ефективності виробництва стає особливо актуальним [2, 5].

Проведене дослідження дозволило виявити основні показники, які формують основні показники ефективності виробничої діяльності вітчизняних промислових підприємств [3, 8, 13].

1. *Продуктивність* виробничо-комерційної діяльності. Цей показник ефективності визначається шляхом відношення обсягів випущеної продукції до витрачених ресурсів (праці, капіталу, матеріалів) і вимірюється у фізичних або грошових одиницях.

2. *Рентабельність* виробничо-комерційної діяльності підприємства. Даний показник характеризує прибутковість промислового виробництва відносно зроблених витрат. Надзвичайно важливий для визначення економічної доцільності діяльності.

3. *Якість продукції*. Характеризує відповідність виробленої даним підприємством продукції стандартам, очікуванням споживачів і вимогам цільового ринку. Має значний вплив на рівень ринкового попиту і конкурентоспроможність підприємства.

4. *Інноваційність*. Характеризується рівнем і ступенем впровадження нових прогресивних технологій та оптимізацією виробничих і управлінських процесів. Зростання ефективності досягається за рахунок цифровізації та автоматизації виробничих процесів.

Для проведення аналітичних досліджень ефективності виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства нами рекомендуються для практичного використання наступні апробовані в практичній діяльності вітчизняних і зарубіжних підприємств методи [4, 7, 9, 10].

1. Метод фінансового аналізу: передбачає проведення детального аналізу фінансових звітів даного підприємства для оцінки його прибутковості, зроблених витрат і вкладених інвестицій.

2. Метод бенчмаркінгу: при його використанні здійснюється характеристичне порівняння різного роду показників даного підприємства з галузевими стандартами або конкурентами.

3. Метод SWOT-аналізу: дозволяє визначити сильні і слабкі сторони підприємства, можливості і загрози.

4. Метод економетричного моделювання: дозволяє зробити надійне прогнозування впливу різних факторів виробничої та ринкової діяльності підприємства на ефективність його виробничо-комерційної діяльності.

5. Метод аналізу ланцюга створення вартості: передбачає оцінювання ефективності кожного етапу виробничого процесу.

Поточний стан ефективності виробничої діяльності українських промислових підприємств відчуває на собі вплив війни та кризи через значне руйнування виробничої інфраструктури та зниження виробничих потужностей через перебої в постачанні сировини та енергоресурсів для свого виробничого процесу. Також має місце значний рівень регіональної нерівності підприємств, так як підприємства західних регіонів в умовах воєнного стану демонструють суттєво вищу стійкість до викликів завдяки меншій залежності від зон воєнного конфлікту. Змінюється і галузева структура, що проявляється в зростанні ролі агропромислового комплексу, сфери інформаційних технологій і виробництва оборонної продукції. Скорочуються обсяги промислового виробництва у металургії, хімічній промисловості. Суттєвий розвиток отримують процеси цифровізації виробничих процесів, особливо в галузі впровадження ERP-систем і автоматизації для підвищення контролю над процесами.

Основні проблеми, з якими в цей час стикаються українські промислові підприємства пропонуємо звести до таких положень:

– наявність енергетичної залежності, так як значним чином зростають витрати на енергоресурси, а впровадження енергоефективних технологій є недостатнім;

– кадрові проблеми, так як має місце значний рівень міграції кваліфікованих працівників за межі нашої країни, ведення активних військових дій, що породжує нестачу кваліфікованих фахівців на підприємствах, особливо у технічних галузях;

– фінансова нестабільність зумовлена дефіцитом обігових коштів та обмеженим доступом до кредитів і інвестицій;

– зношеність технологічного обладнання, так як більшість промислових підприємств в нашій країні вже давно працює на застарілих виробничих потужностях.

Наші рекомендації для підвищення ефективності виробничо-комерційної діяльності вітчизняних промислових підприємств в умовах активної ведення воєнних дій передбачають проведення таких дій:

– оптимізація виробничих процесів: впровадження Lean Production для усунення втрат, автоматизація та цифровізація технологічних процесів;

– вкладення інвестицій у модернізацію технологічного обладнання: замінити застаріле обладнання на сучасне з більшою енергоефективністю, розширити джерела фінансування через партнерство з інвесторами;

– управління персоналом: підвищення кваліфікації працівників через навчальні програми, створення програм мотивації для збереження персоналу;

– зменшення витрат: використання альтернативних джерел енергії (сонячна, вітрова), оптимізація логістики та закупівель.

– підтримка інновацій: створення R&D-відділів для розробки нових продуктів і технологій, співпраця з університетами та науковими центрами.

Підвищення ефективності виробничої діяльності українських підприємств потребує комплексного підходу, що включає технологічну модернізацію, розвиток кадрів, оптимізацію витрат та адаптацію до сучасних умов. Систематичні аналітичні дослідження допоможуть визначити слабкі місця та знайти шляхи для покращення.

Література

1. Перерва П.Г. Управління інноваційною діяльністю підприємства // Маркетинг: підручник / За ред. О.А. Старостіної. К.: Знання, 2009. С. 461–518.
2. Перерва П.Г. Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності: Навч. посібник / За ред. Перерви П.Г., Гавриш О.М., Погорелова М.І. Харків: НТУ «ХП», 2004. 640 с.
3. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
4. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства / ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. — Х.: Віровець А.П. : Апостроф, 2012. — 703 с.
5. Kocziszky G., Pererva P.G., Veres Somosi M. (2019) Compliance program: [tutorial]. Kharkov; Miskolc : NTU «KhPI». 689 p.
6. Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобелева Т.О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків: НТУ «ХП», 2019. 1002 с.
7. Pererva P., Nagy S., Maslak M. (2018) Organization of marketing activities on the intrapreneurship // MIND Journal. № 5. 10 p.
8. Kocziszky G., Pererva P.G., Veres Somosi M. (2019) Compliance program: [tutorial]. Kharkov; Miskolc : NTU «KhPI». 689 p.
9. Перерва П.Г., Кобелева Т.О. Визначення ризику оцінки стану кон'юнктури вітчизняного ринку асинхронних двигунів // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 1. С. 79–88.
10. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. К.: Знання, 2009. 1070 с.
11. Побережна Н.М., Перерва П.Г. Визначення ефективності використання виробничого потенціалу машинобудівного підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 2. С. 191–198.
12. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / за ред. П.Г. Перерви, С.А. Меховича, М.І. Погорелова. Харків: НТУ «ХП», 2008. 1080 с.
13. Перерва П.Г. Управління маркетингом на машинобудівному підприємстві // Навч. посібник для інж.-техн.вузів. — Харків : «Основа», 1993. — 288 с.

Прожогін Д.О.
здобувач PhD,

Державний торговельно-економічний університет

ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ АНАЛІТИКИ НА ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ СТІЙКОСТІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ КРИЗ: АНАЛІЗ ІНСТРУМЕНТІВ ТА МЕТОДІВ

Стійкість бізнесу визначається його здатністю адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, зберігати свої функції та досягати цілей, незважаючи на наявність кризових ситуацій. Важливою складовою цього процесу є економічна аналітика, яка включає збір, обробку та інтерпретацію даних, що дозволяє зрозуміти внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на діяльність підприємства. В умовах сучасних криз, таких як пандемії, війни, соціально-політична нестабільність, важливість економічної аналітики стає ще більш явно вираженою. Вона сприяє формуванню адаптивних стратегій, дозволяє передбачати ризики і розробляти механізми їх подолання.